

Het Middenkoor: 'Zingen is ons leven'

Een nieuw koor

In de jaren zestig en zeventig van de vorige eeuw komt er binnen de rooms-katholieke kerk als gevolg van het tweede Vaticaans concilie een vernieuwing op gang. De taal van de liturgie, die tot dan toe altijd in het Latijns werd gehouden, verandert in de volkstaal. Om het zingen van hedendaagse Nederlandstalige kerkmuziek te bevorderen wordt op 1 januari 1983 het Middenkoor van de St. Franciscuskerk opgericht.

In het begin is er nog weinig goede Nederlandse kerkmuziek. Al vrij snel na de oprichting laat het Middenkoor zich inspireren door de Amsterdamse Studentennekklesia en de Stichting Leerhuis en Liturgie. Daar groeit een omvangrijk repertoire op teksten van Huub Oosterhuis en op muziek van (vooral) Bernard Huijbers, Tom Löwenthal en Antoine Oomen van prachtige vierstemmige liederen.

Een ander repertoire

De parochianen van de St. Franciscusparochie moeten in het begin erg wennen aan dit volstrekt nieuwe repertoire. Het zijn zeker geen meezingers zoals de populaire deuntjes uit de jongerenkoortijd. In tegendeel. Bij Oosterhuis gaat het om de zeggingskracht van de teksten. Vaak heel poëtisch maar daardoor iets minder toegankelijk. Ook de muziek ligt minder gemakkelijk in het gehoor. Geleidelijk aan weet het koor echter steeds meer mensen te winnen voor deze kerklieder.

Ook binnen het koor geeft de repertoirekeuze regelmatig aanleiding tot discussies. Daarbij gaat het vooral om de balans tussen eigen repertoire en de volkszang. De vieringen met kerstmis zijn daarvan een goed voorbeeld. Veel parochianen horen dan toch liever de traditionele liederen die de specifieke kerstsfeer oproept. Met een combinatie van traditionele en nieuwe kerkmuziek slaagt het koor er toch in om aan de verschillende wensen van de kerkgangers tegemoet te komen.

Wekelijks repeteert het koor de liederen die tijdens de komende viering gezongen zullen gaan worden. Lieder die al een tijdje niet gezongen zijn, worden dan opgepoetst. Er komen ook steeds weer nieuwe liederen bij. In 1985 wordt een muziekcommissie opgericht die op zoek gaat naar liedrepertoire dat past binnen de liturgie van de kerk en dat aansluit bij het karakter van het Middenkoor. Het is voor ieder koor steeds weer een uitdaging om nieuwe liederen zodanig te kunnen zingen dat de muziek de mensen in de kerk raakt. De repertoirekeuze verbreedt zich intussen en ook andere tekstschrijvers en componisten doen hun intrede.

De kerk

De kern van het bestaan van het Middenkoor vormt natuurlijk de muzikale ondersteuning van de vieringen in de kerk St. Franciscus van Assië. Gedurende het bestaan van het koor hebben de ontwikkelingen in de R.K. kerk ook de leden van het koor niet onberoerd gelaten. Niet alleen door de discussies over de grote thema's zoals het misbruik binnen de kerk maar ook over het beleid van de bisschoppen. De veranderingen betreffen de liturgie én de liederenkeuze. Gelukkig is er in de Parochie Pax Christi, waar Oudewater sinds de fusie in 2012, deel van uitmaakt, sprake van een open sfeer zodat de pastorale invulling en de muzikale ondersteuning elkaar goed blijven aanvullen.

Het Middenkoor is één van de 4 koren van de R.K. geloofsgemeenschap St. Franciscus van Assië. Het koor is in 1983 opgericht. Er was toen al een dames-, heren- en kinderkoor. Zoals de naam al doet vermoeden is het middenkoor opgezet als koor dat hier tussenin een plaats kreeg. Een koor voor 'twintigers en dertigers'. Vandaag de dag dekt deze naam niet meer helemaal de lading. De leden zijn nog steeds jong van geest maar veel leden zijn meegegroeid met het koor, zodat de gemiddelde leeftijd intussen de zestig is gepasseerd.

Een hechte club

Het samen zingen van prachtige teksten, het samen vieren van de eucharistie en het samen delen van vreugde en verdriet, schept een sterke onderlinge band. De meeste leden zijn mede daardoor al lange tijd lid van het koor. In de koffiepauze van de repetities is er altijd tijd om de gebeurtenissen op het persoonlijke vlak te bespreken. En ook het nieuws uit Oudewater is een veel besproken onderwerp. In 1985 besluit het koor om een borrelavond in het leven te roepen. Elke eerste repetitie van de maand is er na afloop, een glaasje wijn en een nootje en daarmee volop gelegenheid voor het onderlinge contact.

Jubilea

Het koor heeft een traditie opgebouwd met de jubilea. Ging het koor bij het eerste jubileum nog een dagje uit naar de Veluwe, bij het tweede jubileum is het al een weekendje weg. Weliswaar in een klooster in Amersfoort maar wel met een gigantische feestavond. Daarna volgen nog een jubileumuitje naar Ermelo en vijf jaar later naar Dongen. Steeds weet de feestcommissie een leuk programma samen te stellen. De feestavonden zijn vaak hilarisch met liedjes en sketches. Ter gelegenheid van het jubileum in 1998 verschijnt de speciale Middenkoor Bode, die wel erg veel lijkt op de IJsselbode. De krant biedt een onthullend kijkje achter de schermen van het koor. Er zijn ingezonden brieven van de verschillende dirigenten en ook heeft de redactie interessante uitspraken van koorleden opgetekend. De achterpagina is ingeruimd voor de felicitaties van de toenmalige paus Johannes Paulus. In 2003 wordt in Dongen de geweldige 'Het Middenkoor, de musical' opgevoerd. Het 25 jarig jubileum in 2008 wordt op een zonnige dag gevierd met een rondwandeling in Utrecht waarbij op verschillende locaties 'experiences' plaatsvinden waaraan de koorleden vol overgave deelnemen. In 2013 bestaat het koor precies 30 jaar. De feestcommissie heeft in overleg met de dirigente het ambitieuze plan opgevat om de oversteek naar Engeland te maken. In Northumberland, vlakbij de grens met Schotland, ligt het unieke 18de eeuwse kloostercomplex Minsteracres.

Ter gelegenheid van de jubilea krijgt het Middenkoor de gelegenheid om een eigen thema mee te geven aan de eucharistievieringen. De thema's zijn meestal ontleend aan een lied; 'Waar vriendschap is en liefde daar is God', 'Vertrouwd', 'Onderweg in een veranderend landschap', 'Op onze levenslange reizen'. Thema's die het koor na aan het hart liggen en ook iets zeggen over de saamhorigheid en het plezier in het zingen. In zijn overweging tijdens de laatste jubileumviering verwoordt pastor Tiny Thomassen het zo: 'door het zingen kunnen we vaak gemakkelijker uitdrukking geven aan de dingen die ons beroeren dan door het spreken'.

Vreugde en verdriet

In de ruim dertig jaar die het koor nu bestaat hebben de leden veel met elkaar meegemaakt. Alle fasen van het leven laten hun sporen na. Veel leden komen bij het koor in de periode dat zij een gezin stichten of juist de grote stap nemen om in het huwelijk te treden. De koorrepetities zijn een uitgelezen plek om informatie uit te wisselen over allerlei zaken waarmee jonge ouders worden geconfronteerd. Heel veel grappige, ontroerende en zorgelijke momenten worden met elkaar gedeeld. Veel te snel komen daar ook de momenten bij dat door de dood afscheid genomen moet worden van een lid van het koor en van partners van koorleden. Binnen zo'n hechte groep heeft het immense verdriet van een koorlid om het verlies van een levenspartner een grote impact. Bij deze gelegenheden zingt het koor tijdens de uitvaart en probeert ook daarna een steun te zijn voor het koorlid om dit verlies te dragen.

Geregeld heeft het koor ook feestelijke diensten mogen opluisteren zoals bij kinderen van koorleden die hun huwelijk kerkelijk lieten inzegenen. En ook kijken veel leden met plezier terug op de feesten ter gelegenheid van huwelijksjubilea of het bereiken van een kroonleeftijd. Het feestvarken wordt toegezongen met een eigen gemaakt lied en altijd klinkt dan het huislied van het Middenkoor, 'Zingen is ons leven...'

Dirigenten en musici

In de loop van zijn bestaan heeft het Middenkoor een keur aan dirigenten en pianisten gehad. Gelukkig is het koor altijd in de omstandigheid geweest dat zij mensen voor deze onmisbare functies heeft kunnen vinden. Er zijn wel eens perioden dat het spannend is en dat er met de nodige improvisatie met invallers gewerkt moet worden. Enkele namen mogen niet onvermeld blijven. De eerste dirigente Corrie van Gorp heeft een onuitwisbare indruk achtergelaten, en niet alleen door haar naam. Ook is het koor lange tijd gedirigeerd door Cees van de Brink die heel bepalend is geweest voor de koers die het koor is gegaan waar het de keuze voor de muziek van Oosterhuis betrof. Daarnaast hebben Winfried Verweij en José Biermans bijgedragen aan de muzikale ontwikkeling van het koor. De muzikale begeleiding is door de jaren heen verzorgd door achtereenvolgens Marjan van den Brink, Rosita van Schaik, Willem Mak en Bastiaan Heeren.

In september 1993 maakte het koor kennis met dirigente Monique van den Hoogen. Tot eind 2001 dirigeert Monique, met groot enthousiasme het koor en brengt de kwaliteit op een hoger plan. Ter gelegenheid van haar afscheid wordt de eerste en voorlopig laatste CD 'Vertrouwd' opgenomen die een mooie impressie geeft van hetgeen het koor onder Monique tot stand heeft gebracht. Nadat José Biermans in 2008 om gezondheidsredenen moet stoppen ontstaat even een vacuüm. Gelukkig weet het bestuur Monique weer bereid te vinden de muzikale leiding op zich te nemen. Met de begeleiding op de piano van Bastiaan, heeft het koor een unieke en chemie gevonden die hoorbaar is in de kwaliteit van het koor.

Tekst; Jan den Boer, koorlid

Het koor in 2013 tijdens de jubileumreis naar het kloostercomplex Minsteracres in Engeland